

Nr 56.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående vissa ändringar i förordningen angående utvidgad näringsfrihet; given Stockholms slott den 23 maj 1914.

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed inhämta riksdagens yttrande över det däri intagna förslag till förändrad lydelse av vissa delar av förordningen angående utvidgad näringsfrihet.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Axel Vennersten.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 23 maj 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **WALLENBERG**,
Statsråden: **HASSELROT**,
 VON SYDOW,
 friherre **BECK-FRIIS**,
 STENBERG,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Departementschefen statsrådet Vennersten anförde:

»Om den rätt till idkande av handel eller annat näringsyrke, som kan förvärfvas av utlänning, är stadgat i §§ 25—31 av förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864. Huvudbestämmelserna innehållas i § 26. I förordningen, sådan den ursprungligen lydde, motsvarades sistnämnda paragraf av §§ 26 och 27; enligt dessa paragrafer skulle det på särskild prövning i varje fall bero, om utländsk man eller kvinna, som erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att i riket vistas, finge här idka handels- eller fabriksrörelse, hantverk eller annan hantering. Vid

ansökning därom skulle fogas myndighetsbevis, frejdbetyg samt säkerhet för utskylder till staten och kommunen under tre år. Skulle handel, fabriks- eller hantverksrörelse idkas i stad, kunde överståthållarämbetet eller Kungl. Maj:ts befallningshavande meddela tillstånd; där anledning förekom mot bifall till ansökningen, borde emellertid ärendet hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande. Gällde ansökningen utövande av näringsyrke i köping eller på landet, underställdes densamma alltid Kungl. Maj:ts omedelbara prövning.

Genom förordningen den 20 juni 1879 om ändring av vissa paragrafer i näringsfrihetsförordningen sammanfördes §§ 26 och 27 till en enda paragraf med nummerbeteckningen 26; i § 26 stadgades nu, att frågan, huruvida utlännning skulle äga här i riket idka handels- eller fabriksrörelse, hantverk eller annan hantering, alltid skulle bero på prövning av Kungl. Maj:t. Ansökning därom skulle innefatta uppgift på den stad, köping eller ort å landet, där rörelsen eller hanteringen skulle idkas, ävensom huruvida sökanden önskade att utom den ort, där hans bosättning skulle ske, själv eller genom annan kringföra och annorlunda än å marknad till salu utbjuda varor. Där ansökning om tillstånd för sökanden att även utom bosättningsorten idka handel av Kungl. Maj:t bifölles, skulle sökanden vara skyldig att hos vederbörande i mantalsskrivningsorten göra anmälan samt att medföra intyg om verkställd sådan anmälan eller ock vederbörande ämbetsmyndighets för ändamålet utfärdade pass. — Bötesmaximum enligt § 18, förut tvåhundra kronor, höjdes till femhundra kronor; och jämlikt § 23 skulle böterna, som enligt paragrafens ursprungliga lydelse tillfallit kronan, fördelas lika mellan kronan och åklagaren. I fråga om ansvar för förseelse, som utlännning begått, blev i § 31, jämte det hänvisning till §§ 18 och 23 meddelades, tillika stadgat, att då varor olovligen hölles till salu, allmän åklagare ägde att därav anhålla så mycket, som kunde anses erforderligt till säkerhet för gäldande av de bötes- och ersättningsbelopp, som kunde ådömas, dock att, om sådant beslag skulle äga bestånd, åtal ofördröjligen skulle anställas.

Då emellertid de skärpta bestämmelser, som sålunda meddelats, befunnos icke vara till fyllest, gjordes genom förordningen den 23 september 1887 ytterligare ändring i hithörande föreskrifter. I ett till § 26 fogat nytt stycke, mom. 2, stadgades, att det skulle vara utlännning, även om han undfått tillstånd till idkande av handel eller annan näring, förbjudet att själv eller genom annan utom den ort, tillståndet gällde, idka försäljning av varor annorledes än å marknad; icke heller finge utlännning användas till biträde vid gårdsfarihandel eller vid realisation.

Jämlikt § 23 skulle böter, som ådömts enligt näringsfrihetsförordningen, tillfalla med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren.

Sitt nuvarande innehåll fick § 26 genom förordningen den 30 juni 1893. Enligt mom. 2 må utlänning, även om han undfått tillstånd till utövande här i riket av handel eller annan näring, icke idka gårdfarihandel eller användas såsom biträde vid dylik handel; ej heller må utlänning verkställa eller användas som biträde vid realisation, utan att Kungl. Maj:t på grund av ingången traktat därtill givit lov. — Den avfattning, som enligt förordningen den 4 december 1908 gavs åt § 26, skiljer sig från lydelsen enligt 1893 års förordning allenast därutinnan, att de i mom. 2 omförmälda författningsrum citeras med den ändrade numrering, som de genom förordningen av 1908 bekommit.

Tillika erhöll § 31 genom nämnda förordning den 30 juni 1893 sin nuvarande lydelse. I fråga om beslag gäller, att allmän åklagare må av olovligen till salu hållna varor, till säkerhet för gäldande av högsta bötesbeloppet, femhundra kronor, och för ersättningar, som kunna den brottslige intill ett belopp av tvåhundra kronor ådömas, anhålla, därest annan säkerhet därför icke ställes, så mycket som skäligen kan anses i värde motsvara högst sjuhundra kronor.

Slutligen må nämnas, hurusom förordningen om utsträckt frihet för Kungl. Maj:ts norska undersåtar att här i riket driva näring med mera den 4 juni 1868 ävensom motsvarande § 32 av näringsfrihetsförordningen blivit genom särskilda under år 1906 utfärdade författningar upphävda.

Den utveckling, som ägt rum på förevarande område, innebär således huvudsakligen, att den av utlänningar bedrivna ambulatoriska handeln till en början reglerats genom särskilda bestämmelser utöver de för utlänningars fasta handel gällande, men slutligen ansetts böra helt och hållet förbjudas. De skäl, som därvid varit bestämmande, torde emellertid i det väsentliga äga giltighet även beträffande hantverk och annan hantering, som av utlänningar under liknande förhållanden, således under kringresande eller kringvandrande här i riket utövas. Visserligen synes mig ett absolut förbud mot sådant ambulatoriskt näringsidkande icke böra, åtminstone för närvarande, meddelas, om det också torde kunna ifrågasättas, huruvida något verkligt behov av sådan yrkesutövning inom landet föreligger. Men att för dylik ambulatorisk yrkesutövning införa en särskild kontroll, strängare än den som gäller för samma näringsfång då de bedrivs å viss bestämd ort, lär vara desto mera angeläget, som ifrågavarande grupper av utländska kringvandrande torde till en icke ringa del utgöras av tvivelak-

tiga, mindervärdiga eller rent av samhällsfarliga element. Utan tvivel träffas bland omförmälda utlänningar många redbara och skötsamma yrkesutövare, men lika visst torde vara, att för andra det uppgivna yrket allenast är en förevändning och täckmantel för bettlände, lösdriveri eller ett eller annat slag av kriminell verksamhet. Det kringströvande levnadssättet är till själva sin art sådant, att detsamma å ena sidan för vissa individer innebär starka frestelser till lättja och oärlighet samt å andra sidan försvårar kontrollen från samhällets sida. Till detta förhållande har i lagstiftningen på olika sätt tagits hänsyn. Här tillåter jag mig endast att erinra, hurusom i det förslag till lag angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas, som av chefen för civildepartementet förut denna dag anmälts inför Kungl. Maj:t, är stadgat, att utlänning, som under vandring från ort till annan söker sin utkomst genom utförande av musik, förevisande av djur eller annan dylik sysselsättning, må från riket utvisas. Sådan sysselsättning är givetvis icke hänförlig till de näringsfång, som 1864 års förordning avser; men bland de i riket ambulerande utländska hantverkarna finnas säkert åtskilliga, vilkas yrkesutövning i lika grad som dylikt musikutförande och djurförevisande torde vara att anse egentligen endast som ett nödtorftigt maskerat tiggeri.

Sedan genom nådigt brev den 11 oktober 1901 åt kommerskollegium uppdragits att verkställa utredning angående vissa näringsfång, som här i riket av utlänningar bedreves, hava under år 1902 överståthållarämbetet samt Kungl. Maj:ts befallningshavande i rikets samtliga län till kollegium avgivit yttranden i ämnet. I nämnda yttranden, som huvudsakligen berörde sådana av utlänningar idkade näringsfång som utförande av musik, förevisande av djur eller konststycken och dylikt, framhölls emellertid även, att utom sistnämnda näringsfång jämväl sådan ambulatorisk yrkesverksamhet, som nu är i fråga, i ett icke ringa omfång utövades i vårt land av utlänningar. I fråga om denna yrkesverksamhet anfördes, att densamma i det hela torde vara till föga gagn för landet; därest den över huvud skulle tillåtas, borde emellertid en effektiv kontroll anordnas över bemälda kringvandrande utlänningar och deras förehavanden här i riket. Angående sättet för en sådan kontroll avvägbringande framställdes i samma yttranden vissa förslag, till vilka jag återkommer i det följande.

I främmande stater har frågan om utlännings rätt att å statsområdet bedriva ambulatoriskt hantverk varit föremål för rättsligt reglerande. För några hithörande lagar anhåller jag att få i korthet redogöra.

I den danska lagen om tillsyn å främmande och resande den 15 maj 1875 stadgas, att utlänning, som vill söka förvärv i Danmark genom hantverk eller annat kroppsarbete eller genom någon verksamhet, som förutsätter resa eller vandring från ort till annan, har att därom göra anmälan hos polismyndighet. Om myndigheten, med hänsyn till innehållet av utlänningens legitimationshandlingar och omständigheterna i övrigt, finner det rimligen kunna förväntas, att utlänningen kan och vill genom lovligt arbete vinna utkomst i landet, utfärdas för honom en uppehållsbok. Vill utlänningen byta vistelseort, skall han därom göra anmälan med uppvisande av boken, och hans förhållanden bliva då åter föremål för undersökning. Under resa skall han anmäla sig och uppvisa boken för myndigheterna i de orter, där han någon tid uppehåller sig. Har han ej funnit arbete eller förvärv inom åtta dagar, efter det han senast anmält sig, skall han göra ny anmälan och kan då utvisas, för såvitt han ej äger medel till åtta dagars uppehälle. Har han ej haft arbete på sex veckor, skall han utvisas, om han ej kan styrka, att han under nämnda tid haft uppehälle på lagligt sätt.

Den norska lagen om anmälan av resande och främmande den 4 maj 1901, som tillkommit under påverkan av den nämnda danska författningen, stadgar i förevarande avseende, att där någon, som ej är norsk statsborgare, vill söka förvärv i Norge, han skall därom hos polismyndighet göra anmälan. Myndigheten granskar hans legitimationshandlingar, om han medför några sådana, samt undersöker, huruvida han har utsikt att skaffa sig lagligt förvärv i landet. Kan detta antagas, utfärdas för utlänningen en uppehållsbok med hans namn och vissa andra personaluppgifter.

Enligt den för Tyska riket gällande *Gewerbeordnung* kan utlänning erhålla tillstånd att under kringresande utöva näringsyrke (*Gewerbebetrieb im Umherziehen*). Att meddela närmare bestämmelser därutinnan har uppdragits åt förbundsrådet. De nu gällande av förbundsrådet utfärdade bestämmelserna återfinnas i rikskanslerns kungörelse den 27 november 1896, som, vad idkande av hantverk angår, har följande innehåll. Utlänning, som vill under kringresande idka hantverk, har att av vederbörande förvaltande myndighet — i Preussen regeringspresidenten i ett regeringsområde — utverka sig tillståndsbevis (*Wandergewerbeschein*). Personer, som äro straffade för vissa brott eller som stå under polisuppsikt, kunna ej få tillstånd, icke heller landstrykare eller bettlare. Tillstånd skall vägras, då behov av det ifrågavarande yrkets utövning icke föreligger inom myndighetens förvaltningsområde eller det behov, som må hava varit för handen, redan är fyllt. För kittelflickare samt hand-

lande med bleckslagerivaror och liknande yrkesutövare ävensom positivspelare och säckpipblåsare kan tillstånd meddelas endast då sökanden haft dylikt under det nästföregående året. Zigenare förvägras alltid tillstånd. Utlänning, vilkens personlighet giver polismakten anledning till allvarliga betänkligheter, får icke tillstånd, icke heller i regelen, som ej fyllt tjugufem år. Har tillståndsbevis utfärdats, är utlänningen, efter att hava erlagt skatt, berättigad att utöva sitt yrke inom den tillståndsbeviljande myndighetens förvaltningsområde. För yrkets idkande inom annat förvaltningsområde erfordras tillstånd av vederbörande myndighet där. Tillståndsbevis gäller för ett kalenderår eller kortare tid; i beviset intages utlänningens signalement; han är skyldig att medföra beviset och på anfordran uppvisa det för vederbörande myndigheter. Tillståndet kan i vissa fall återkallas. Över beslut av den myndighet, hos vilken tillstånd sökes, får klagan föras endast hos den närmast överordnade myndigheten: i Preussen hos överpresidenten i provinsen. För olovlig yrkesutövning är straffet böter, högst etthundrafemtio mark, eller, om vederbörande är oförmögen att gälda böter, frihetsstraff (*Haft*) i högst fyra veckor. — Rätten att utvisa utlänning beröres icke av nu nämnda bestämmelser.

I Österrike gäller på förevarande område ministerialförordningen om reglerande av gårdfarihandeln och vissa besläktade, under kringresande bedrivna näringsgrenar den 23 december 1881. Utom gårdfarihandel (*Hausirhandel*) och några liknande arter av handelsrörelse, avser förordningen sådana under kringvandrande bedrivna hanteringar, som idkas av vissa uppräknade grupper av yrkesmän, såsom skärslipare, sågfilare, borstbindare, kittelflickare med flera, vare sig dessa näringsfång utövas av in- eller utlänningar. För idkande av en sådan ambulerande hantering erfordras tillståndsbevis (*Licenzschein*), utfärdat av vederbörande myndighet. Att bedöma, huruvida med hänsyn till sökandens personliga förhållanden tillstånd bör meddelas, hänskjutes till myndighetens diskretionära prövning. Tillståndet gäller i regeln allenast tre till sex månader och får endast undantagsvis meddelas för ett helt år. I tillståndsbeviset intagas uppgifter om sökandens ålder och hemvist, så ock hans signalement. Beviset skall vid yrkesutövningen medföras och på anfordran uppvisas. — I fråga om utlänningar gäller enligt berörda förordning, att tillåtelse till ambulerande yrkesutövning meddelas endast då sådant överensstämmer med hittillsvarande sedvänja. I praktiken lär det, enligt vad upplyst blivit, ställa sig så, att utlänningar i själva verket måste anses uteslutna från varje idkande av ambulatoriskt hantverksyrke.

Vad slutligen den franska rätten angår, så innehållas hithörande bestämmelser i lagen om utövning av ambulatoriska yrken och om reglerande av nomadernas vandringar den 16 juli 1912. Denna lag gäller både fransmän och utlänningar; den torde, vad de sistnämnda beträffar, vara att anse som ett komplement till lagen om utlänningars vistelse i Frankrike och om skydd för det nationella arbetet den 8 augusti 1893. Enligt 1912 års lag indelas de ambulerande näringsidkarna i tre grupper, i fråga om vilka gälla särskilda stadganden. Den första gruppen (*marchands ambulants*) utgöres av sådana personer, fransmän eller utlänningar, som under kringresande utöva handel eller hantverk, men som hava fast bostad i landet. Dessa skola hos vederbörande prefekt eller underprefekt göra anmälan om sitt näringsfång och därvid avlämna vissa personuppgifter. Om den skedda anmälan erhåller yrkesidkaren ett bevis, som han har att på anfordran uppvisa. Till den andra gruppen höra utövare av marknadsyrke (*commerçants et industriels forains*), vilka kringresa på marknader och liknande samt icke hava fast bostad. Beträffande dessa gälla strängare kontrollbestämmelser än för de till första gruppen hörande gårdfarihandlare och dylika. Till ifrågavarande andra grupp hänföres emellertid endast personer av fransk nationalitet, varemot utländska marknadsresande föras till den tredje gruppen. Angående tredje gruppen (*nomades*) är kontrollen ännu mera skärpt. Till sistnämnda grupp räknas i första hand zigenare och dylika, utan avseende å nationaliteten. Vad utlänningar beträffar, blir emellertid, då endast bofasta hänföres till första gruppen och allenast personer av fransk nationalitet till andra gruppen, följdén därav den, att varje utlänning, som utan att äga fast bostad i Frankrike där idkar ambulatoriskt hantverk, kommer att räknas till nomadernas kategori. De till nomadgruppen hörande personer, skola med företeende av legitimationshandlingar hos vederbörande prefekt eller underprefekt begära ett antropometriskt identitetskort. Myndigheten kan vägra att utfärda sådant; därest kort utfärdas, skall det vara upprättat efter fastställt formulär och försedd med nummer samt upptaga sökandens antropometriska signalement samt fingeravtryck och två fotografier av sökanden. Av de å kortet upptagna uppgifter, fingeravtryck och fotografier skola tagas två kopior, av vilka en kvarstannar hos den myndighet, som utfärdat kortet, och en insändes till inrikesministeriet. Utom dessa personliga kort utfärdas, då en nomad åtföljes av andra personer, särskilda familje- eller grupp kort. Vid ankomst till eller avresa från en kommun, så ock eljest vid anfordran, skola korten uppvisas.

Då det gäller att för vårt land finna ett lämpligt och effektivt kontrollsystem, avseende utläningar, som under ambulerande idka hantverk eller annan hantering, synes det ligga närmast att tillse, huruvida icke de föreskrifter, som i § 9 av näringsfrihetsförordningen äro meddelade beträffande svenska gårdfarihandlars näringsutövning, kunna med nödiga modifikationer göras tillämpliga även på den av utläningar idkade yrkesverksamhet, som nu är i fråga. Enligt nämnda paragraf åligger svensk medborgare, som vill bedriva gårdfarihandel, att därtill utverka sig Kungl. Maj:ts befallningshavandes tillstånd. Vad utläning beträffar, gäller visserligen för närvarande, att där sådan har för avsikt att här i riket idka näringsyrke, tillstånd alltid sökes hos Kungl. Maj:t. Här må emellertid erinras, att då kommerskollegium avgav infortrat utlåtande över riksdagens skrivelse den 1 maj 1886, vilken skrivelse gav anledning till nyssnämnda förordning den 23 september 1887 angående vissa ändringar i näringsfrihetsförordningen, kollegium väl ansåg, att utlännings rätt att här i riket idka handel fortfarande skulle bliva beroende på prövning av Kungl. Maj:t, men därjämte tillstyrkte, att om utläning, som fått dylikt tillstånd, ville idka gårdfarihandel, dylik ansökning skulle prövas av överståthållarämbetet eller Kungl. Maj:ts befallningshavande. I oförmälda nådiga brev den 11 oktober 1901 antyddes ock, att i fråga om vissa näringsfång, som vore av mera tillfällig beskaffenhet och utövades i ringa omfattning, det skulle kunna vara tillräckligt, att tillstånd till deras idkande bleve meddelat av Kungl. Maj:ts befallningshavande eller annan lokal myndighet. I nyssberörda, med föranledande av nämnda nådiga brev avgivna yttranden har i allmänhet förordats, att ansökning om tillstånd för utläning att utöva ifrågavarande ambulatoriska verksamhet skall avgöras av Kungl. Maj:ts befallningshavande; i ett av dessa yttranden har emellertid föreslagits, att central myndighet exempelvis kommerskollegium, i ett annat, att underordnad polismyndighet skall meddela tillstånd. För min del anser jag, särskilt med hänsyn till att ifrågavarande yrkesidkare i regel torde driva sin verksamhet i skäligen ringa omfattning, det vara med sakens natur mest överensstämmande, att prövningen av dessa frågor uppdrages åt Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Även i övrigt synes mig den i § 9 mom. 4—6 stadgade ordning lämpligen kunna i sina huvuddrag vinna tillämpning i fråga om utlännings under ambulerande utövade hantverk eller hantering. Därvid torde emellertid den i nämnda paragraf intagna föreskrift om företeende av vissa angivna intyg böra utbytas mot ett allmänt stadgande, att sökande utläning bör ingiva de legitimationshandlingar, han vill till stöd för

ansökningen åberopa; att de ingivna handlingarna skola äga nödig fullständighet, ligger i sökandens eget intresse. Prövningsmyndigheten bör i första rummet taga hänsyn till, huruvida något behov av den av sökanden idkade hantering är för handen inom det område, som ansökningen avser. Att ett sådant behövs förefintlighet är huvudbetingelsen för meddelande av tillstånd, ligger ju i sakens natur, men synes likväl böra, utländska yrkesidkare till kännedom, bestämt utsägas i lagtexten. Om tillstånd beviljas, har myndigheten att därom utfärda bevis, med föreskrift om den tid tillståndet gäller; längden av sagda tid bestämmes efter omständigheterna, men får ej överstiga ett kalenderår. Vidare bör i beviset intagas utlänningens signalement jämte uppgift om utlänningens ålder, födelseort, nationalitet samt senaste utländska boningsort. Vad i fjärde och följande moment av nämnda § 9 är stadgat om medförande och uppvisande av tillståndsbevis, om prövningsmyndighets rätt att återkalla meddelat tillstånd samt om vissa uppgifters införande i länskungörelserna synes ock böra gälla. Talan, som av utlänning fullföljes mot prövningsmyndighets beslut, torde böra avgöras av kommerskollegium såsom sista instans. — Ett sådant kontrollsystem som det av mig nu föreslagna skulle i det väsentliga komma att överensstämma med vad som för Tyska riket stadgats i *Gewerbeordnung* samt omförmälda kungörelse av den 27 november 1896.

Såsom redan nämnts, äger enligt näringsfrihetsförordningens § 31 allmän åklagare att till säkerhet för böter och ersättningar anhålla olovliga saluhållna varor intill visst värde. Från åklagarehåll har hemställts, att liknande måtte stadgas även i fråga om verktyg, som vid olovlig hantering användas. Denna hemställan anser jag mig böra förorda. Det skäl, som föranlett den nu gällande bestämmelsens införande, nämligen svårigheten att eljest förmå tilltalad utlänning att inställa sig till svaromål inför domstol, måste även tala för, att bestämmelsens tillämplighet utsträcker på sätt nu nämnts; givetvis komme ifrågavarande kontrollbestämmelser att därigenom vinna en väsentligen ökad effektivitet.

I överensstämmelse med de grunder, jag nu angivit, har jag låtit inom finansdepartementet utarbeta förslag till förändrad lydelse av §§ 26 och 31 i förordningen angående utvidgad näringsfrihet, över vilket förslag kommerskollegium avgivit infortrat utlåtande. Enligt förslaget skulle åt nämnda paragrafer givas följande avfattning:

§ 26.

Mom. 1. På särskild prövning av Kungl. Maj:t eller, i fall som avses i mom. 3 av denna §, av överståthållarämbetet eller Kungl. Maj:ts befallningshavande skall bero, om utländsk man eller kvinna må här i riket idka handels- eller fabriksrörelse, hantverk eller annan hantering.

Utlännings ansökning om Kungl. Maj:ts tillstånd till utövande av näring skall, innefattande uppgift på den stad eller ort å landet, där rörelsen eller hanteringen må idkas, göras i Stockholm hos överståthållarämbetet och i andra orter hos Kungl. Maj:ts befallningshavande med bifogande av

a) betyg att den sökande är myndig och äger god frejd samt

b) vederhäftig borgen eller annan säkerhet för utskylder till staten och kommunen under tre år.

Sedan ytterligare upplysningar om den sökande, där sådana finnas nödiga, ävensom vederbörandes förklaringar blivit infordrade, har överståthållarämbetet eller Kungl. Maj:ts befallningshavande att med eget utlåtande insända samtliga handlingarna till finansdepartementet.

Mom. 2. Ej må utlänning, även om han undfått tillstånd till utövande här i riket av handel eller annan näring, idka gårdfarihandel, som i § 9 mom. 4 avses, eller användas såsom biträde vid dylik handel, vare sig den sker för svensk eller utländsk mans räkning.

Ej heller må utlänning, även om han undfått tillstånd som nyss är sagt, verkställa realisation, som avses i § 9 mom. 3, eller användas som biträde vid dylik försäljning, vare sig den sker för svensk eller utländsk mans räkning, utan att Kungl. Maj:t på grund av ingången traktat därtill givit lov. Sådant lov sökes av utlänning i enahanda ordning, som i mom. 1 av denna § sägs; och gälle i övrigt härom i tillämpliga delar de föreskrifter, som i § 9 äro meddelade.

Mom. 3. Utlänning, som vill här i riket under kringresande eller kringvandrande idka hantverk eller annan hantering, skall därtill söka tillstånd, i Stockholm hos överståthållarämbetet och i övriga orter hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där hanteringen är avsedd att utövas; och böra de legitimationshandlingar, sökanden vill åberopa, vid ansökningen fogas.

Den ämbetsmyndighet, hos vilken ansökningen göres, pröve, huruvida för den eller de orter, som ansökningen avser, behov av dylik hantering föreligger, så ock legitimationshandlingarnas innehåll samt i övrigt förekommande omständigheter. Därest vid sådan prövning det sökta tillståndet beviljas, skall i beviset därom intagas föreskrift om den tid,

tillståndet gäller, vilken tid ej må utsträckas utöver ett kalenderår, ävensom fullständig beskrivning på sökandens utseende jämte uppgift om sökandens ålder, födelseort, nationalitet samt senaste utländska boningsort; och bör till polis- och kommunalmyndigheternas efter rättelse i länskungörelserna införas tillkännagivande om det meddelade tillståndet.

Bevis om tillstånd, som enligt detta mom. meddelats, skall i huvudskrift eller styrkt avskrift vid hanteringens utövande ständigt medföras för att på anfördran uppvisas.

Tillstånd enligt detta mom. kan av den myndighet, som meddelat tillståndet, återkallas när helst skälig anledning därtill förekommer; dock att återkallelsen, som bör införas i länskungörelserna, ej må träda i kraft förr än den, som undfått tillståndet, av återkallelsen erhållit del.

Är sökande missnöjd med överståthållarämbetets eller Kungl. Maj:ts befallningshavandes beslut i ärende, som i detta mom. avses, må besvär över beslutet anföras hos kommerskollegium; och skola besvären, vid talans förlust, till kommerskollegium ingivas före klockan tolv å trettionde dagen efter det sökanden av beslutet erhållit del.

Över kommerskollegii beslut må ej klagan föras.

§ 31.

Idkar utan i vederbörlig ordning erhållet tillstånd utlänning handel eller annat näringsyrke, eller överskrider han det tillstånd, honom meddelats, eller i övrigt felar mot de i denna förordning givna föreskrifter, är han förfallen till böter enligt § 18; och må allmän åklagare av olovligen till salu hållna varor eller, i fall varom i § 26 mom. 3 sägs, av redskap och verktyg, som användas vid olovlig hanterings utövande, till säkerhet för gäldande av högsta bötesbeloppet, femhundra kronor, och för ersättningar, som kunna den brottslige intill ett belopp av tvåhundra kronor ådömas, anhålla, därest annan säkerhet därför icke ställes, så mycket som skäligen kan anses i värde motsvara högst sjuhundra kronor; dock att, om sådant beslag må äga bestånd, åtal mot vederbörande ofördröjligen skall anställas.

Böter enligt denna § fördelas på enahanda sätt, som i § 23 är sagt; och gäller jämväl om böternas förvandling vad där stadgats.

I detta sammanhang får jag erinra, hurusom det förslag till lag angående förbud för vissa utlänningar att här i riket vistas, som av mig förut omförmälts, i anslutning till nu ifrågakvarande förslag innehåller, att utlänning, som dömts för det han, utan vederbörligt tillstånd, här i

riket under kringresande eller kringvandrande idkat hantverk eller annan hantering, kan av Kungl. Maj:ts befallningshavande utvisas.

Då jag anser, att riksdagen bör lämnas tillfälle att yttra sig i förevarande ämne, innan Kungl. Maj:t däruti fattar beslut, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom nådig proposition inhämta riksdagens yttrande över de av mig nu föreslagna ändringar i förordningen angående utvidgad näringsfrihet.»

Denna hemställan, som biträdades av statsrådets övriga ledamöter, blev av Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifallen; och skulle nådig proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Olof Ljungberg.